

مقاله کوتاه

اولین گزارش جنس *Hexabdella* از کنه‌های خانواده *Bdellidae* (Acari: Prostigmata) از ایران

مه‌رانگیز پاک‌دلان*، هادی استوان

گروه حشره‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات فارس، مرودشت، ایران

سید ابراهیم حسینی

گروه جانور شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات فارس، مرودشت، ایران

چکیده

طی سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ در تحقیقاتی که به منظور شناسایی کنه‌های خاکزی خانواده *Bdellidae* در مرکز علوم و تحقیقات فارس صورت گرفت، کنه *Hexabdella* sp. near *maraugia* Schyff, Theron & Ueckermann برای اولین بار از ایران جمع‌آوری و شناسایی شد، جنس این گونه نیز برای اولین بار از ایران گزارش می‌شود.

واژه‌های کلیدی: کنه‌های خاکزی، *Bdellidae*، *Hexabdella*، Prostigmata، ایران

مقدمه

اندازه کنه‌های خانواده *Bdellidae* بین ۵۰۰ تا ۲۴۰۰ میکرومتر، پوست بدن این کنه‌ها دارای نقوش اثر انگشتی و روی پروپودوزوما ممکن است دارای صفحه یا فاقد آن باشد. گناتوزوما مخروطی شکل، کلیسر دارای یک یا دو جفت مو، سطح شکمی هیپوستوم دارای دو،

* مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: mehrangizpakedlan@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۱۲/۱، تاریخ پذیرش: ۱۳۹۰/۳/۱۱

شش یا هفت جفت مو در لبه انتهایی، پالپ زانویی شکل و پنج بندی می باشد. پی ران و زانو کوتاه، ران به دو قسمت تلوفمور کوتاه و بازیفمور بلند تقسیم شده است. ساق پنجه به اشکال مختلف و حامل دو موی بلند، سوراخ های تراشه ای نزدیک قاعده کلیسرها می باشد. پروپودوزوما دارای دو جفت سنسیلای بلند، دو یا چهار چشم ساده، پاها هشت بندی و بادکش های جنسی سه جفت هستند (Krantz & Walter, 2009). اکثر کنه های خانواده Bdeiliidae به عنوان شکارگر بندپایان کوچک و تخم آن ها عمل می کنند (Van der Schyff *et al.*, 2004). گونه های از این خانواده شکارگر کنه های خانواده Tetranychidae و Cunaxidae می باشند. اکثر کنه های این خانواده طعمه های خود را با رشته های ابریشمی ترشح شده از بدن خود نگه می دارند و با خرطوم خود از شیر بدن میزبان تغذیه می کنند (Gerson & Smiley, 1990). گونه هایی از این خانواده نقش مهمی در کنترل بیولوژیک آفات گیاهان، کنه ها و حشرات دارند (Hernandes *et al.*, 2008).

مواد و روش ها

برای جمع آوری کنه های خاکزی خانواده Bdeiliidae، خاک اطراف درختان سرو در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس، واقع در بخش رامجرد در نزدیکی شهرستان مرودشت مورد بررسی قرار گرفت. نمونه های خاک های برداشته شده به کیسه های پلاستیکی برچسب دار ریخته شد. نمونه هایی از کنه های خانواده Bdeiliidae به وسیله قیف برلیز جمع آوری و پس از استخراج و شفاف سازی در محلول لاکتوفنل با استفاده از محلول هویر اسلاید میکروسکوپی تهیه شد. شناسایی کنه ها با استفاده از کلیدهای موجود انجام و به منظور تأیید گونه ها، نزد Prof. F. A. Hernandez^۱ ارسال شدند. نمونه کنه مورد نظر در کلکسیون حشره شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس نگهداری می شود.

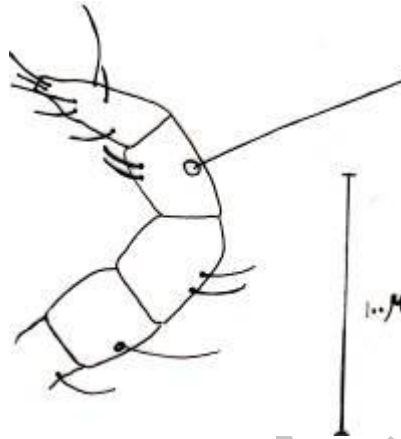
نتایج

در این تحقیق گونه *Hexabdella* sp. near *maraugia* Schyff, Theron & Ueckermann برای اولین بار از ایران جمع آوری و گزارش شد. جنس این کنه نیز اولین بار است که از ایران گزارش شده است.

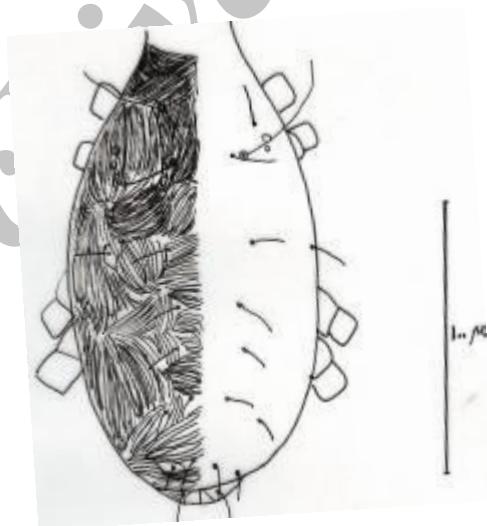
گونه های جنس *Hexabdella* روی پنجه پای چهارم تریکوبوتری ندارند (شکل ۱). موهای سطح پشتی گونه *H. sp. near maraugia* صاف و غیر منشعب است و دارای دو جفت چشم هستند در صورتی که *Hexabdella maraugia* چشم ندارد. در مقابل، خطوط سطح پشتی

^۱Prof. Fabio Akashi Hernandez, PPG- Biologia Animal, UNESP- Sao Jose do Rio Preto, Brazil, fabio_akashi@yahoo.com.br.

Hexabdella miranda پیوسته بوده و شکسته نیست، در صورتی که خطوط سطح پشتی *H. sp. near maraugia* Schyff, Theron & Ueckermann پیوسته نبوده و شکسته می‌باشد (شکل ۲). با توجه به خصوصیات ذکر شده احتمال دارد که این گونه برای دنیا نیز جدید باشد.

شکل ۱- پای چهارم گونه *Hexabdella sp. near maraugia* Schyff, Theron & Ueckermann (شکل اصلی)

شکل ۲- سطح پشتی گونه *Hexabdella sp. near maraugia* Schyff, Theron & Ueckermann (شکل اصلی)

منابع

Gerson, V. & Smiley, R. L. 1990. *Acarine Biocontrol Agents, An Illustrated Key and Manual*. Chapman and Hall, London.

- Van der Schyff, J., Theron, P. D. & Ueckermann, E.A. 2004. *Hexabdella*, a new mite genus of Bdellidae (Acari: Prostigmata) from southern Africa, with descriptions of five new species. *African Plant Protection*, 10 (1): 13-25.
- Hernandes, F. A., Daud, R. D. & Feres, R. J. F. 2008. Two new species of Bdellidae (Acari: Prostigmata) from Brazil. *International Journal of Acarology*, 34 (3): 259-266.
- Krantz, G. W & Walter, D. E. 2009. *A Manual of Acarology*. 3rd ed. Texas Tech University press, USA.

Archive of SID